

vennetjes nieuwe populaties Speerwaterjuffer (COENHAST) ontdekt. Verder bleek in de nazomer de tengere pantserjuffer (LESTVIRE) de talrijkste pantserjuffer te zijn. De leukste waarneming werd gedaan op 1 september toen een rondzwervend mannetje zuidelijke oeverlibel (ORTHBRUN) werd waargenomen bij een van de vennen. Een nog volledig gaaf mannetje, die zich goed liet observeren. Verder vlogen er nog een drietal gewone oeverlibellen

(ORTHCANC), een koraaljuffer (CERITENN) en een paar honderd geelvleugelheidlibellen (SYMPFLAV), waarvan vele druk waren met eiafzetting op de drooggevalle oever.

In het Haaksbergerveen werd bij twee plassen een populatie koraaljuffer (CERITENE) en bij een plasje een populatie tengere pantserjuffer (LESTVIRE) aangetroffen. Verder werden er in totaal vier vuurlibellen (CROCERYT) waargenomen. De eerste waarneming was op 18 juni, bij een fietspad midden op de hei. Waarschijnlijk een jong exemplaar, die zich liet vangen. Vervolgens op 27 juni een mannetje en op 12 juli twee maal een mannetje. Ondanks hun opvallende felrode kleur worden ze heel gemakkelijk over het hoofd gezien. Het grootste deel van de tijd zitten ze doodstil op een uitkijkpost op de oever en vlogen ze maar zeer sporadisch een ronde. Tenslotte werd er op 2 augustus nog een eiafzettend vrouwtje grote keizerlibel (ANAXIMPE) gezien met een heel donker paars/violet gekleurd achterlijf. Een dergelijk gekleurd exemplaar had ik nog niet eerder gezien en ook in de literatuur kon ik over een dergelijk gekleurd vrouwtje niets vinden.

LIBELLEN IN NEDERLAND

De DVD 'Libellen in Nederland' met opnames van 61 libellensoorten is klaar!

Compleetheid is onhaalbaar, maar we zijn een heel eind gekomen in de richting van ons ideaal, een 'bewegende veldgids'. Acht filmseizoenen met zo'n 143 draaidagen hebben over de 100 uur opnames opgeleverd die ingedikt zijn tot een bibliotheek met 3,5 uur klare beelden.

Daaruit hebben we nu een film gecomponeerd van 70 minuten met de meest fraaie en/of interessante en soms grappige shots. Ons uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk belangrijke kenmerken willen laten zien, zoveel mogelijk gedrag, en natuurlijk ook zoveel mogelijk natuur. Een ander uitgangspunt was dat het geen gewone natuurfilm moest worden. Dus geen pauken als er een spin langsloopt, geen violen bij een paring. Gewoon kijken. En luisteren. Want de geluiden zijn vrijwel altijd van de opnameplek zelf en op de achtergrond hoor je 81 vogelsoorten, 14 sprinkhaan-soorten, 4 kikkersoorten, 2 hommessoorten, vliegen, muggen, dazen, het geluid van een waterkever en van een blazende koe. Er is dus van alles te zien, te luisteren, te genieten – en voor wie het wil is het een grote quiz over je kennis van onze natuur.

Om een idee te geven wat je kunt zien, close en verder weg: diverse uitsluitende libellen, lopende en zwemmende larven, piepjonge libellen, poetsende,

vliegende, etende, poepende, in de wind wapperende libellen, vele paringen en eileg op meerdere manieren. We hebben aandacht aan de variatie in tekening besteed, zoals bij het lantaarntje en de variabele waterjuffer en we laten af en toe wat van de leefomgeving zien.

Het leuke van filmen is dat er thuis achter de computer allerlei details tevoorschijn komen die je nog nooit eerder had gezien, en die je ook bij het filmen ontgaan waren. Het is fantastisch om beeldvullend het boren van een pantserjuffervrouwtje gade te kunnen slaan. Pas dan krijg je een indruk wat voor werk ze verricht en hoe snel, bijna terloops, een eitje in een eenmaal geboord gat gestopt wordt. Ook een leuk detail zijn de kaken van een uitsluitende libel. Wel eens gezien hoe bij een verse libel de bek openhangt of wel eens de merkwaardige bewegende kaakdelen van een winterjuffer kunnen bekijken?

Op de Libellenstudiedag willen we de DVD presenteren, toelichten, en een korte film vertonen met shots-die-het-niet-haalden. We geven de DVD samen met de KNNV uit. De prijs is nog niet helemaal duidelijk, maar reken op een bedrag rond de 15 euro.

Weia Reinboud, Tienke de Groot